

Summaria Europensia 3/2007

Summaria Europensia number 3/2007 on pühendatud **Euroopa Liidu teabevahetuspoliitika** uuele lähenemisviisile. Käsitlemist leiavad nii teemaga seotud Euroopa Liidu dokumendid kui kommunikatsiooniküsimused laiemalt.

*Koostanud Õnne Mets, ettepanekud ja tagasiside: Onne.Mets@nlib.ee
Toimetanud Inna Saaret*

Sisukord

<u>1. Ülevaade Euroopa Liidu teabevahetuspoliitikast.....</u>	<u>2</u>
<u> TAUST.....</u>	<u>2</u>
<u> TEGEVUSKAVA JA D-KAVA.....</u>	<u>2</u>
<u> VALGE RAAMAT.....</u>	<u>3</u>
<u>2. Refereeringud.....</u>	<u>5</u>
<u> EL TEABEVAHETUSPOLIITIKA JA EUROOPA AVALIK SFÄÄR.....</u>	<u>5</u>
<u> SUURBRITANNIA AVALIK SFÄÄR.....</u>	<u>5</u>
<u> INTERNET JA TULEVIKUKONVENT.....</u>	<u>7</u>
<u> INTERNET JA POLIITIKAS OSALEMINE.....</u>	<u>7</u>
<u> POLIITILISED BLOGID.....</u>	<u>9</u>
<u>3. Artikliviiteid.....</u>	<u>11</u>
<u>4. Raamatuviiteid.....</u>	<u>12</u>
<u>5. Muud allikad.....</u>	<u>13</u>
<u> 5.1 Euroopa Liidu dokumendid.....</u>	<u>13</u>
<u> 5.2 Internetiallikaid.....</u>	<u>13</u>
<u> 5.3 Uurimistöid.....</u>	<u>14</u>

1. Ülevaade Euroopa Liidu teabevahetuspoliitikast

TAUST

Vahemikus 2001-2004 koostas Euroopa Komisjon kolm teatist informatsioonist ja teabevahetusest:

- *Communication from the Commission to the Council, European Parliament, Economic and Social Committee, the Committee of the Regions on a new framework for co-operation on activities concerning the information and communication policy of the European Union (COM (2001)354)*
- *Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the Economic and Social Committee and the Committee of the Regions on an information and communication strategy for the European Union (COM (2002) 350)*
- *Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions on implementing the information and communication strategy for the European Union (COM (2004) 196)*

Strateegilisel tasandil oli nende teatiste tugevuseks võrreldes varasemate saavutustega partnerluse ja koostöö edendamine Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja liikmesriikide vahel. Järjepidevuse ja elluviimise osas ilmsid aga järgmised nõrkused:

- Teabevahetustegevused ei olnud piisavalt koordineeritud ega planeeritud, mistõttu ei olnud nad piisavalt efektiivsed;
- Kampaniad keskendusid poliitilisele eliidile ja meediale ning ei toonud välja otsesel ja arusaadaval viisil kasutegureid igapäevaelus;
- Euroopa Komisjoni varasemad strateegiad olid liialt keskendunud kampaniate rahastusele mitte dialoogile ega proaktiivsele teabevahetusele.¹

TEGEVUSKAVA JA D-KAVA

2005. aasta juulis kiitis Euroopa Komisjon heaks Komisjoni tegevuskava Euroopast teavitamise parandamiseks. Tegevuskava toetus veendumusele, et ülioluline on pühenduda teabevahetusele Euroopa kodanikega ning selleks ei piisa ainult Komisjoni tegevusest, vaid edu tagab kõigi Euroopa poliitikas osalejate partnerlus.

Tegevuskava peamiseks eesmärgiks oli kindlustada tõhusam teave Euroopast, mida toetaks uudsem ja professionaalsem lähenemine kõigis Komisjoni üksustes. See tähendas ka inim- ja finantsressursside ning kommunikatsioonivahendite ja teenuste korralduse parendamist Euroopa Komisjonis.

Uus lähenemisviis hõlmab kolme põhimõtet:

¹ European Commission (2005) Action plan to improve communicating Europe by the Commission. http://ec.europa.eu/dgs/communication/pdf/communication_com_en.pdf

- kuulamist (Euroopa kodanike vaated)
- teabevahetust (teadvustada lisaväärtust igapäevaelus)
- suhtlust kohalikul tasandil (liikmesriigi sihtgruppidele sobivate kanalitega).

Konkreetsed esmased tegevused olid: teabevahetusprioriteetide ning põhisõnumite loomine; teabevahetuse peadirektoraadi üksuste aktiivne tegevuste koordineerimine kogu Komisjonis; Euroopa Komisjoni esindustele tegevuskava elluviimisel võtmerolli andmine; kommunikatsioonivahendite parem kasutus.²

Sellele, et Euroopa Liidu (EL) sõnumid ei jõua kodanikeni, saadi kinnitust 1992. aastal kui taanlased hääletasid Euroopa Liidu lepingu vastu. Euroopa põhiseaduse lepingu olulisust ei suudetud selgitada 2005. aastal, kui mais hääletas selle vastu Prantsusmaa ning juunis Holland.

Seejärel võtsid liikmesriikide riigipead ja valitsusjuhid vastu avalduse, milles kuulutati välja järelemõtlemisperiood ehk laiem arutelu igas liikmesriigis. Selle tulemusel võttis Euroopa Komisjon vastu **demokraatia, dialoogi ja diskussiooni D-kava** eesmärgiga laiendada arutelu ELi institutsioonide ja kodanike vahel. D-kava raames käivitati ka kõigis ELi ametlikes keeltes kättesaadav aruteluforum “Debate Europe” ehk milline peaks EL olema.³

VALGE RAAMAT

1. veebruaril 2006 võttis Euroopa Komisjon vastu **Valge raamatu Euroopa teabevahetuspoliitika kohta**. Tegemist on 2005. aastal heaks kiidetud tegevuskava teise, ulatuslikuma etapiga.

Valges raamatus kirjeldatakse praeguseid probleeme ja osutatakse sellele, kuidas neid oleks võimalik lahendada. Lõplikku tegevuskava Valges raamatus ei esitata, kuna see dokument on mõeldud Euroopa institutsioonide, liikmesriikide, kohalike omavalitsuste, valitsusväliste organisatsioonide, sidusrühmade ja Euroopa kodanike arvamuste saamiseks, kuidas luua omavahel parem side ja teabevahetus. Selleks kasutatakse nii EL ametlikke kanaleid, vastavat internetilehte, posti kui ka spetsiaalseid foorumeid sihtrühmadega.

Valges raamatus on võetud seisukoht, et teabevahetuspoliitikast peaks saama täieõiguslik poliitikavaldkond, mis tuleb rakendada demokraatia tugevdamisse. Euroopa avalikkuses

² European Commission (2005) Action plan to improve communicating Europe by the Commission. http://ec.europa.eu/dgs/communication/pdf/communication_com_en.pdf

³ Euroopa Komisjon (2005) Komisjoni teatis Nõukogule, Euroopa Parlamendile, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide komiteele: Komisjoni panus järelemõtlemisperioodiks ja kauemakski: demokraatia, dialoogi ja diskussiooni D-kava. http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/et/com/2005/com2005_0494et01.pdf

tuleb arutelu ja dialoogi tugevdada nii, et inimesed ei tunneks, et neid on otsuste tegemisest või EL institutsioonidest kõrvale jäetud, vaid neil on õigus arvamust avaldada.

Esitatud ettepanekud, mille kohta oodati arvamusi, puudutasid tegevusjuhendi loomist, kodanikuõpetusse panustamist, massiteabevahendite kasutamist, avaliku arvamuse mõõtmist, koostööd liikmesriikidega jpm.⁴

313 saadetud panuse, kommentaari ja ettepanekuga on võimalik tutvuda EL portaalis: <http://circa.europa.eu/Public/irc/press/whitepaper/library>.

Lõpparuande konsulteerimisperioodi tulemustest võtab Euroopa Komisjon vastu sügisel 2007. Selle põhjal koostatakse konkreetsed ettepanekud ja tegevuskavad.⁵

⁴ Euroopa Komisjon (2006) Valge raamat Euroopa teabevahetuspoliitika kohta.
http://ec.europa.eu/communication_white_paper/doc/white_paper_et.pdf

⁵ Euroopa Komisjon: http://ec.europa.eu/communication_white_paper/index_et.htm (1.09.2007)

2. Refereeringud

EL TEABEVAHETUSPOLIITIKA JA EUROOPA AVALIK SFÄÄR

Kurpas, S. & Brüggemann, M. (2006) The Commission White Paper on communication: mapping a way to a European public sphere. CEPS [Center for European Policy Studies] Policy Brief 101/May, 1-8.

Artiklis käsitletakse Valget raamatut Euroopa teabevahetuspoliitikast, milles Euroopa Komisjon tutvustab uut lähenemisviisi. Antud poliitika põhieesmärgiks on vähendada nn kommunikatsioonilünka ELi ja tema liikmete vahel. Artiklis hinnatakse kriitiliselt Valge raamatu ettepanekuid ja esitatakse ettepanekuid, kuidas oleks see initsiatiiv tulemuslikum ja pikaajalisema mõjuga, kui on olnud tema eelkäijad.

Valges raamatus käsitletavatest terminitest keskenduvad autorid *teabevahetuspoliitika* ja *Euroopa avaliku sfääri* mõistetele. Infopoliitika kõrval teabevahetuspoliitika mõiste kasutuselevõtt tähistab autorite arvates soovi liikuda ühesuunalise informatsiooni juurest interaktiivse suhtlemiseni kodanikega. Sellest ambitsioonikamaks peavad autorid Euroopa avaliku sfääri teket. Avaliku sfääri funktsioon demokraatlikus ühiskonnas on 1) võimaldada kodanikel võtta teadmistel põhinevad seisukohad oma huvide ja poliitiliste eelistuste suhtes, 2) hoida otsustajaid vastutavatena oma tegude eest valimiste vahelisel perioodil ja 3) panustada sidususe ja usalduse tekkesse ühiskonnas, võimaldades erinevatel gruppidel ennast kuuldavaks teha.

Valge raamat esitab kodanikega dialoogi pidamise peamiste probleemidena vähest koordinatsiooni, rahvuslike, regionaalsete ja kohalike tegijate ebapiisavat kaasamist ning liiga vähest keskendumist kodanike muredele. Valge raamatu edukriteeriumiks peavad artikli autorid aga partnerlust.

Eduka Euroopa teabevahetuspoliitika kõige olulisemate komponentidena käsitlevad autorid Valgest raamatust põhjalikumalt ühtse teabevahetuse harta või käitumiskoodeksi koostamist, kodanikuhariduse edendamist, dialoogi pidamist kodanikega, partnerluse põhimõttest lähtumist, meedia kaasamist ning volinike rolli.

Lõpetuseks esitavad autorid kümme konkreetset tegutsemisettepanekut Valges raamatus käsitlevatates valdkondades.

Refereerinud Õnne Mets

SUURBRITANNIA AVALIK SFÄÄR

Statham, P., Gray, E. (2005) The public sphere and debates about Europe in Britain: internalized and conflict driven? Innovation, Vol. 18, No. 1, pp. 61-81.

Autorid püüavad artiklis leida vastuseid küsimustele: (1) kas Suurbritannia avalikul sfääril on sarnasusi või erinevusi Prantsusmaaga – riigiga, mis on Euroopa lõimumisprotsessiga olnud seotud tihedamalt ja kauem; (2) millisel määral osaleb

kodanikuühiskond poliitilistes debattides Euroopa teemal; (3) millisel määral on Euroopa küsimuses Leiboristliku Partei ja Konservatiivse Partei konkureerimist ning kas nende euroopameelsed või skeptilised seisukohad tuginevad poliitilisel, majanduslikul või kultuurilis-ajaloolisel strateegial. Uurimismaterjaliks on valitud Suurbritannia massimeedia viiel aastal (1990, 1995, 2000, 2001, 2002), kuna uurimuse fookuses on avaliku nähtavuse aspekt.

Avaliku sfääri all mõeldakse ruumi, kus kodanikud saavutavad interaktsiooni avalike suhtlusaktide kaudu. Autorid rõhutavad, et avaliku sfääri teke ei ole automaatne, vaid see areneb ja seda arendatakse interaktsioonide kaudu Euroopa teemaga seotud osapoolte vahel ja erinevatel tasanditel. Ka demokraatia defitsiiti saab vähendada efektiivsemalt kaasates poliitilisse kommunikatsiooni rohkem vahendavaid osapooli, nagu parteid ja kodanikuühiskonna esindajad.

Avaliku sfääri poliitilise kommunikatsiooni puhul viidatakse artiklis nõudmistele (*claims-making*), mis sisaldavad poliitilisi avaldusi, üleskutseid, ettepanekut, kriitikat või rünnakuid. Nende olemasolu massimeedias on oluline, sest see avaliku sfääri dimensioon on kodanikele nähtav ja seega avatud resonantsi ja legitiimsuse protsessidele laiema avalikkuse hulgas. Neid nõudmisi tuleb vaadelda kommunikatiivse lülina erinevate poliitiliste tasandite, osapoolte tüüpide ja vaadete vahel.

Suurbritannia ja Prantsusmaa võrdlusel ülalt-alla nõudmiste esitamisel leitakse, et mõlemas riigis on kodanikel suhteliselt vähe võimalusi näha Euroopa Liitu (EL) poliitiliste nõudmiste initsiaatorina, vaatamata sellele, et see on mõjuvõimas institutsionaalne osapool. Alt-üles nõudmiste esitamisel nähtub, et EL on debatti toodud kui adressaat ja kritiseeritav osapool. Brittide nõudmistes täheldatakse prantslastest suuremat euroskeptitsismi. Samuti peetakse brittide debatte Euroopa lõimumisest rohkem rahvuslikult „suletuks” ning need ei ole nii otseselt ja transnatsionaalselt seotud ELi kui poliitilise osapoolega.

Uuring näitab, et Suurbritannia Euroopa-teemalistes debattides domineerivad eliidid. Leitakse ka, et parteipoliitiline konkurents Euroopa küsimuses on mõjutanud debatte Suurbritannias olulisel määral. Leiboristliku Partei ja Konservatiivse Partei seisukoht mitte otsustada rahaliiduga liitumist ega teha ajagraafikuid, on loonud ebakindla kliima, mis võimaldab kodanikuühiskonnas jätkuvat poliitilist võitlust Euroopa teemal. Konservatiivse partei nõudmistest 60% olid tehtud poliitilisest vaatenurgast (võrreldes majandusliku või kultuuris-ajaloolise aspektiga) ning euroskeptitsismi suhe euroopameelsega oli 4:1. Euroopameelsed poliitilised argumentid ei ole aga väga populaarsed ning püüet võita avalikkuse poolehoidu majanduslike „kulu-tulu” argumentidega ELis raskendab Suurbritannia majanduse edukus olenemata sellest, et ei olda rahaliidu liige. Kultuurilis-ajalooline tähendus, sh Euroopa lõimumise sümbolne dimensioon on palju olulisem Prantsusmaa ja Saksamaa debatis. Kokkuvõttes tõdetakse, et sellised tingimused vähendavad osapoolte seisukohavõtude legitiimsust ega võimalda potentsiaalselt konstrueerida interaktiivsemat ja kaasatumat poliitilist suhet ELi.

Refereerimud Õnne Mets

INTERNET JA TULEVIKUKONVENT

Cammaerts, Bart (2006) The eConvention on the future of Europe: civil society and the use of Internet in European decision-making process. Journal of European Integration. Vol 28, no 3, July, pp. 225-245.

Artiklis vaatab autor interneti kasutamise efektiivsust kodanikuühiskonna kaasamisel Euroopa põhiseaduse lepingu loomisprotsessis.

Kodanikuühiskonna kaasamisel eristab autor selgelt kahte aspekti: (1) juurdepääsu võimaldamine protsessile, (2) õiguse andmine protsessis osalemiseks. Tulevikukonvendi töös rakendati Interneti pigem otsustusprotsessile juurdepääsu andmiseks. Tegelikud otsused tegid siiski rahvusparlamentide ja -valitsuste esindajad ja Euroopa institutsioonid. Seetõttu ei tohiks interneti mõju otsustusprotsessile üle hinnata.

Internetifoorumil oli oluline roll dokumentide kättesaadavaks tegemisel ja nende läbipaistvuses. Kuid foorumit hinnati kasulikuks pigem konvendile lähedalseisvatele inimestele. Laiemal avalikkusel ja eelkõige juhuslikul kodulehe külastajal oli raske suurest dokumentide hulgast ülevaadet saada.

Internetifoorumi olulisema kriitikana tuuakse artiklis välja lõhe *online* ettepanekute ja nn *offline* otsusetegemise vahel. Demokraatlike väärtuste ja põhimõtetega *online* protsess peaks olema tihedalt seotud *offline* läbirääkimis- ja elluviimisreaalsusega. Vastupidine areng suurendaks kodanikuühiskonna pettumust ja põhjustaks osavõtmatus.

Põhiseaduse lepingu tagasilükkamine Prantsusmaa ja Hollandi rahvahääletustel näitas üksmeele puudumist majandusliku, ühiskondliku ja poliitilise eliidi ning suure osa elanikkonna vahel. Autor teeb kokkuvõtte, et peale toreda internetilehe on vaja enamasti inimeste veenmiseks.

Refereerinud Ötne Mets

INTERNET JA POLIITIKAS OSALEMINE

Best, Samuel J.; Krueger, Brian S. (2005) Analyzing the representativeness of Internet political participation. Political Behavior. Vol. 27, no. 2, p. 183-215.

Artikkel käsitleb Interneti vahendusel poliitikas osalemist, analüüsib seda mõjutavaid tegureid ning hindab Interneti teel poliitikas osalemise muustrite esinduslikkust. Analüüsi alus on USA-s 2003. aastal Connecticuti Ülikooli läbiviidud telefoniküsitlus. Autorid, kes on ressurside teooriale tuginedes modelleerinud Interneti teel osalemist ja analüüsinud uuringu tulemusi, väidavad, et nn *online*-poliitikas osalemist mõjutavad tegurid erinevad traditsioonilist (*offline*) poliitilist osalust mõjutavatest teguritest.

Poliitikauuringute debatis leitakse, et kodanike osalemine poliitikas on demokraatlikus poliitikas suure tähtsusega. Ühe kõige mõjukama käsitluse kohaselt on poliitikas osalemine ülitähtis, sest see on mehhanism, mille kaudu üksikisikud kontrollivad

kollektiivseid otsuseid, mis materiaalselt mõjutavad nende elu (Dahl, 1989; Gant ja Lyon, 1993; Verba, Schlozman ja Brady, 1995). Võrdse käsitlemise põhimõtte kohaselt peavad kollektiivse otsusetegemise protsessis iga otsuse subjektiks oleva inimese huvid olema täpselt hinnatud ja teatavaks tehtud (Dahl, 1989). Et üksikisikud teavad kõige paremini oma huve, peavad nad edastama oma eelistused poliitilisele süsteemile oma poliitikas osalemise kaudu. Seetõttu saavad ebavõrdse osaluse korral aktiivsemad kodanikud rohkem poliitilisi hüvesid kui passiivsed, kuulekad inimesed.

Ressursiteooriale tuginedes oletavad artikli autorid, et vaba aeg, kodanikuoskused, nn *offline*-osalemine vaevalt *online*-osalemist mõjutab. Küll aga peaksid mõjutama osalust uue elektroonilise meediumi vahendusel füüsilised ressursid (nt juurdepääs Internetile kodus), Interneti kasutamise oskused ja Interneti kaudu kaasamine. Kui need meediumile eriomased ressursid mõjutavad *online*-osalemist, siis erinevad Interneti teel poliitikas osalemise mustrid traditsioonilistest osalemise vormidest. Uuringu tulemuste analüüs näitab, et kui kodanikuoskused ennustavad kõige paremini *offline*-osalemist, siis Interneti kasutamise oskused ennustavad kõige paremini *online*-osalemist. Kodanikuoskuste ja Interneti kasutamise oskuste vaheliste seoste analüüs näitab, et kõrgema tasemega kodanikuoskustega inimesed kalduvad omama ka paremaid Interneti kasutamise oskusi. Parema sotsiaalse taustaga inimestel on paremad kodanikuoskused ja Interneti kasutamise oskused. Uuringu kohaselt on *online*-poliitikas osalejate poliitilised eelistused liberaalsed. Et ka traditsioonilises poliitikas osalejate eelistused on valdavalt liberaalsed, pole suuri muutusi poliitikas osalejate poliitilistes eelistustes ette näha.

Kuigi Internet üldiselt suurendab poliitikas osalemise ebavõrdsust, mis on seotud traditsioonilise poliitikas osalemisega, võib uue meediumi abiga ületada vanade ja noorte poliitikas osalemise taseme erinevused. Varasemad uuringud on näidanud, et noorte huvi poliitika vastu, nende osalus poliitikas ning kokkupuude poliitikaga on väike. Vanemad inimesed osalevad traditsioonilistes poliitilistes tegevustes palju rohkem kui noored. Käsitletava uuringu kohaselt ongi kodanikuoskuste kõrval teine oluline *offline*-poliitikas osalemise aktiivsust mõjutav tegur vanus. Kõigi muude võrdsete ressursside korral ei osale aga noored poliitikas vähem Interneti-keskkonnas. Noortel on Interneti kasutamise oskused kõrgel tasemel, mis mõjutab *online*-osalemist kõige enam, ja see peaks tõenäoliselt mõjutama oluliselt nende osalemist *online*-poliitikas.

Artikli kokkuvõttes osas märgivad autorid, et nende analüüsi tulemusi ei tohiks siiski üle hinnata. Ehkki uuringu tulemuste põhjal võib loota, et *online*-osalus võimaldab noori aktiveerida, tuleb mis tahes järelduste puhul, mis puudutavad noorte mõju poliitikale, arvesse võtta uue meediumi mõju poliitikale, võrreldes vanade traditsiooniliste poliitikas osalemise viisidega. Seni on aga vastuseta küsimus, mil määral mõjutab *online* poliitiline tegevus poliitikut ja teisi kodanikke. Vastus sellele küsimusele määrab oluliselt ära uue osalusmeediumi kasutamise.

Refereerinud Ülle Lepp

POLIITILISED BLOGID

Ferguson, Ross; Griffiths, Barry. (2006) Thin democracy? Parliamentarians, citizens and the influence of blogging on political engagement. Parliamentary Affairs. Vol. 59, no. 2, p. 366-374.

Artikkel tutvustab Hansard Society eDemokraatia programmi raames Suurbritannias tehtud poliitiliste blogide uuringuid. Nende blogide sisu ja olemuse hindamisel kasutati kodanike ekspertkomisjoni. Uuringu tulemused näitasid, et blogimine võib olla küll huvitav meediale, kuid üldiselt ei erguta see võimalus poliitilisi organeid blogisid kasutama. Blogide hindajad ei leidnud, et blogide sisu ja blogijad oleksid olnud kaasakiskuvad.

Esimene Suurbritannia parlamendi liige, kes hakkas oma blogi pidama, oli 2003. aastal Tom Watson. 2004. a tehtud uuringu ajal kasutas blogi viis parlamendiliiget. 2005. a üldvalimiste kampaanias kasutas blogi 65 kandidaati, pärast valimisi oli blogisid kasutavate parlamendiliikmete arv kasvanud kaheteistkümnele. 2005. a uuringu käigus analüüsisid hindajad nelja parlamendiliikme blogisid. Kõik nad olid alustanud blogimist enne 2005. a parlamendiistungjärku ning nimetasid selle põhjusena soovi kasutada online-kohalolekuks odavamalt, paindlikumalt ja viljakamat viisi kui parlamendiliikme veebileht. Kui blogimine ilmus esimest korda Briti poliitilisele areenile, siis esitleti seda kui vastuabinõu varjamisele ja keerutamisele, mida sageli peeti inimeste poliitikast eemaldumise põhjuseks. Esimesed blogijad sätestasid „blogimise reeglid”, mis sisaldasid muu hulgas nõuet, et parlamendiliikmed peavad ise oma blogisid kirjutama. 2005. a uuringus osalenutest järgisid seda reeglit pooled.

Uuringus osalejatel paluti klassifitseerida oma blogide poliitilist sisu. Üldiselt hinnati blogisid kui kasulikku tribüüni oma kogemuste, ideede ja tähelepanekute esitamiseks isikupärasel viisil. Vahel esitasid valimis olnud parlamendiliikmed oma blogides seni avaldamata tekste, vahel aga parlamendis esitatud küsimusi või seminaridel peetud ettekandeid. Mõned postitused sarnanesid sisult ja toonilt ajakirja tekstiga, teised aga valijatele suunatud infolehe administratiivsete märkmetega. Varasematel aegadel nõuti blogijatelt, et nad keskendusid läbipaistvuse nimel oma blogides iseendale. Praegusaja poliitikutel näib olevat raskusi, et leida tasakaal siiruse ja enesereklaami vahel. Poliitikutele on ülitähtis tagasiside oma valijatelt, avalikkuselt, meedialt ja oma parlamendikolleegidelt. Blogide kasutamine aitab sellele kindlasti kaasa, samas väljub blogimine nagu iga teinegi veebipõhine suhtlemine toetajaskonna raamidest. Blogi kasutamine erineb traditsioonilisest parlamendiliikme veebilehest, see toetab suhtlust inimestega, kes ei pruugi olla selle poliitiku toetajad ega isegi mitte selle riigi kodanikud.

Uuringu läbiviijad palusid valimis osalenutel ennustada, milline võiks olla blogimise mõju järgmisel viiel aastal. Mõju Briti poliitikale ja poliitikas osalemisele hinnati positiivseks. Blogide hindamises osalenud olid samal seisukohal.

2003. a tundus, et poliitilised blogid pakuvad arutlevat võrgustikku, mis viiks vahetumale suhtlusele ja paremale juurdepääsule poliitilisele infole. 2005. aastal paistab aga poliitiline blogimine kängus olevat. Blogijad on kogunenud kindlustatud ja jäikade

seisukohtade ümber, harva astutakse arutlevasse dialoogi pidavasse keskkonda. Blogimine on hakanud matkima traditsioonilist poliitikat, sest selle esimesed tarvituselevõtjad on kaasatud tavapärasesse poliitilisse kultuuri ning seetõttu on nad võimetus poliitikat muutma.

Kokkuvõttes märgivad artikli autorid, et hoolimata nende uuringu kriitilisest hinnangust on blogimine avaldanud positiivset mõju, värskendades debatte info- ja kommunikatsioonitehnoloogia mõjust Briti poliitikale ja poliitikas osalemisele.

Refereerinud Ülle Lepp

3. Artikliviiteid

Bijmans, Patrick; Altides, Christina (2007) „Bridging the gap“ between EU politics and citizens? The European Commission, national media and EU affairs in the public sphere. *Journal of European Integration*. Vol. 29, no. 3, July, pp. 323-340. *Euroopa Komisjoni ja rahvusliku meedia erinevustest Euroopa Liidu poliitilise protsessi peegeldamisel.*

Michalowitz, Irina (2007) What determines influence? Assessing conditions for decision-making influence of interest groups in the EU. *Journal of European Public Policy*. Vol. 14, no. 1, pp. 132-151. *Huvigruppide roll demokraatlikus otsustusprotsessis – konflikt, võimalused, tüübid.*

Shah, Dhavan V., Scheufele, Dietram A. (2006) Explicating opinion leadership: nonpolitical dispositions, information consumption, and civic participation. *Political Communication*. Vol. 3, no. 1, pp. 1-22. *Arvamusliidrid, nende infotarbimine ning osalus kodanikuühiskonnas.*

Sarikakis, Katharine (2005) Defending communicative spaces: the remits and limits of the European Parliament. *Gazette: The International Journal for Communication Studies*. Vol. 67 (2), pp. 155-172. *Ajalooline ülevaade Euroopa Parlamendi kommunikatsioonist.*

Anderson, Peter J., McLeod, Aileen (2004) The great non-communicator? The mass communication deficit of the European Parliament and its Press Directorate. *Journal of Common Market Studies*. Vol. 42, no. 5, December, pp. 897-917. *Euroopa Parlamendi ja saadikute kommunikatsioonijuhtimine 1999. aasta valimistel.*

Karp, Jeffrey A.; Banducci, Susan A.; Bowler, Shaun (2003) To know it is to love it? Satisfaction with democracy in the European Union. *Comparative Political Studies*. Vol. 36, no. 3, p. 271-292. *Teemateadlikkuse seos Euroopa Liidu toetamisega.*

Norris, Pippa (2003) Preaching to the converted? Pluralism, participation and party websites. *Party Politics*. Vol. 9 no. 1, pp. 21-45. *Parteide veebilehtede roll esindusdemokraatia edendamisel.*

Goodwin, Ian; Spittle, Steve (2002) The European Union and the information society: discourse, power and policy. *New Media & Society*. Vol 4 (2), pp. 225-249. *Kriitilise diskursuse analüüs infoühiskonna sotsiaalsest, kultuurilisest ja majanduslikust mõjust Euroopa Liidus.*

4. Raamatuviiteid*

The European Union and the public sphere: a deliberative democratic perspective. Edited by Philip R. Schlesinger, John Erik Fossum. London : Routledge, 2006. 312 lk.

Audiences and publics: when cultural engagement matters for the public sphere. Edited by Sonia Livingstone. Bristol ; Portland (Ore.) : Intellect, 2005. 244 lk.

Louw, P. Eric. The media and political process. London [etc.] : SAGE, 2005. 311 lk.

Kaitatzi-Whitlock, Sophia. Europe's political communication deficit. Bury St. Edmunds : Arima, 2005. 333 lk.

McCombs, Maxwell. Setting the agenda: the mass media and public opinion. Cambridge; Malden (Mass.) : Polity, 2004. 184 lk.

De Pelsmacker, P., Geuens, M., Van den Bergh, J. Marketing communications: a European perspective. Harlow [etc.] : Financial Times/Prentice Hall, 2004. 578 lk.

Habermas, J. On the pragmatics of social interaction: preliminary studies in the theory of communicative action. Cambridge ; Oxford : Polity, 2001. 192 lk.

Discourse as social interaction. Discourse Studies: A Multidisciplinary Introduction. Vol. 2. Edited by Teun A. Van Dijk, Sage Publications, London, 2000.

Excellence in public relations and communication management. Edited by James E. Grunig et al. New Jersey: Lawrence Erlbaum, 1992. 666lk.

· Leidumus Eesti Rahvusraamatukogus, Tallinna Ülikooli Akadeemilises Raamatukogus ja Tartu Ülikooli Raamatukogus. Raamatukogudevaheline laenusus (RVL) Eesti Rahvusraamatukogu lugejatele:
<http://www.nlib.ee/rvl>.

5. Muud allikad

5.1 Euroopa Liidu dokumendid

Valge raamat Euroopa teabevahetuspoliitika kohta. (2006) Euroopa Komisjon.
<http://www.euroopaliit.ee/docs/Valge%20raamat.pdf>

Report on member states' information and communication activities during the reflection period. 2006. Council of the European Union.
<http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/06/st09/st09701-re01.en06.pdf>

Komisjoni teatis nõukogule, Euroopa Parlamendile, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide komiteele: Komisjoni panus järelemõtlemisperioodiks ja kauemakski: demokraatia, dialoogi ja diskussiooni D-kava. (2005). Euroopa Ühenduste Komisjon. KOM (2005) 494 lõplik. http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/et/com/2005/com2005_0494et01.pdf

Action plan to improve communicating Europe by the Commission. (2005)
http://ec.europa.eu/dgs/communication/pdf/communication_com_en.pdf

5.2 Internetiallikaid

Euroopa Komisjoni Teabevahetuse peadirektoraat:
http://ec.europa.eu/dgs/communication/index_en.htm

Euroopa Komisjoni asepresidendi Margot Wallströmi kodulehekül:
http://ec.europa.eu/commission_barroso/wallstrom/index_en.htm

Euroopa tuleviku aruteluforum Debate Europe:
http://europa.eu/debateeurope/index_et.htm

VI raamprogrammi meediaprojekt Adequate information management in Europe:
www.aim-project.net

Can EU hear me? How to get the EU's message out? (2004) http://www.gallup-europe.be/canEUhearme/Can_EU_Hear_Me-FINAL-Report.pdf

5.3 Uurimistöid

Mets, Õnne (2007) Eesti Euroopa Liidu teabevõrgustiku ajakohastamine: magistritöö. Tallinna Ülikool.*

Pullerits, Evelin (2007) Euroopa avalikkus ja euroinfo Eestis: magistritöö. Tartu Ülikool.

Varblane, Kati (2007) Valitsusasutuse ja tema sidusrühmade vahelise kommunikatsiooni roll seadusloomeprotsessis legitiimsuse saavutamiseks : kutsemagistri töö. Tartu Ülikool.

Hinsberg, Hille (2006) Communication management practices in EU funding institutions in Estonia: magistritöö. Tallinna Ülikool.

Kuusing, Lauri (2005) The Convention on the future of Europe - project of participatory democracy or an elitist one?: dissertation for attaining a master's degree in European studies. Tartu Ülikool.

Põiklik, Priit (2005) Valitsuse reformikommunikatsiooni edukuse tegurid: kutsemagistritöö. Tartu Ülikool.

Raamets, Heli (2005) Avaliku sektori kommunikatsioon sihtgruppidega põllumajandusministeeriumi ja PRIA näitel: magistritöö. Tartu Ülikool.

Runnel, Reesi-Reena (2004) Kodanikeühiskonna konstrueerimine poliitilises diskursuses ja selle väljundid poliitikakujundamise protsessis: magistritöö. Tartu Ülikool.

Parker, Susan (2004) Provision of European information: Commission policy and its implementation in libraries and information services in the United Kingdom: A thesis submitted in partial fulfilment of the requirements for the award of the degree of Doctor of Philosophy. The Robert Gordon University.

* Kättesaadav ka Rahvusraamatukogu Euroopa Liidu infokeskuses (<http://elik.nlib.ee/?id=57>).